

مقدمه

در سال ۱۳۷۳ شهید سپهبد صیاد شیرازی که در آن زمان جانشین ریاست ستاد کل نیروهای مسلح را عهده دار بودند با هدف گردآوری خاطرات رزمندگان از اقشار و مسئولیتهای مختلف در زمان جنگ از زبان خود آنها و نهایتاً تدوین این خاطرات برای مستند سازی تاریخ جنگ و جلوگیری از پاره‌های لغزش‌ها و تحریف‌ها و ثبت و ضبط نوشتاری، صوتی و تصویری خاطرات رزمندگان به ویژه فرماندهان رده‌های مختلف فعالیت‌های خود را آغاز کرد. به خصوص به این نکته پای می‌فشرد که این خاطرات در منطقه عملیاتی مربوطه ثبت و ضبط شود. گروه کاری اولیه غیر سازمانی و دوطرفی را که شهید صیاد برای این کار سازمان داد «هیئت معارف جنگ» نامگذاری کرد. ضمناً از فرماندهان و افسران ستادها خواست که در جلسه آموزشی خاصی که روزهای سه‌شنبه هر هفته قبل از آغاز خدمت رسمی روزانه به مدت دو ساعت در دانشگاه افسری امام علی (ع) تشکیل می‌گردید شرکت نموده و خاطرات خود را ضمن تشریح یکی از عملیاتی که در آن عهده دار مسئولیت فرماندهی یا ستادی بوده‌اند بازگو نمایند. تجارب و آموزه‌های عملیاتی و رزمی خود را به دانشجویان جوان نیروی زمینی منتقل نمایند.

شهید صیاد برای تکمیل آموزش‌های نظری یاد شده در اردیبهشت ماه هر سال، دانشجویان سال آخر دانشکده را برای آموزش میدانی و بازدید از مناطق عملیاتی یکی از مناطق چهارگانه بزرگ سال دوم جنگ در جنوب و یا در مناطق کردستان به صورت یک اردوی آموزشی یک هفته‌ای می‌برد. در این مرحله نیز فرماندهان شرکت‌کننده در آن عملیات در محل و صحنه مربوطه به تشریح آموزش عملیات و بیان خاطرات خود می‌پرداختند که به طور کامل ضبط ویدیویی می‌گردید تا بر غنای آرشیو هیئت معارف جنگ افزوده شده و مورد بهره‌برداری پژوهندگان و تاریخ‌نویسان جنگ قرار گیرد.

لازم به توضیح است که شهید صیاد عجله‌ای برای چاپ و انتشار از خود نشان نمی‌داد. این احتمال وجود دارد که شهید بزرگوار علاقه مند بود واقعیت و حقایق کامل مشخص و مدلل گردیده و هیچگونه شائبه و نشانی از تعصب سازمانی برای بیان آنچه در یک عملیات گذشته، وجود نداشته باشد.

شهید صیاد شیرازی تا زمان شهادت خود (۱۳۷۸) به مدت ۵ سال این کار را به طور مستمر در دانشکده افسری نیروی زمینی ادامه داد که سخت مورد توجه و علاقه و استفاده دانشجویان که نسل جوان نیروی زمینی را تشکیل می‌دادند، قرار گرفت.

پس از به شهادت رسیدن شهید صید شیرازی، ابتدا تصور می شد که هیئت معارف جنگ که در ارتش سازمانی نداشت اما از جانب فرماندهان آن حمایت و پشتیبانی زیادی می شد منحل شده و این فعالیت ارزنده زوال خواهد یافت. اما با ابلاغ فرمان صریح و قاطع فرماندهی معظم کل قوا مبنی بر ادامه راه آن شهید و به ویژه اراده استوار دو تن از همزمان آن شهید یعنی «امیر سرتیپ ناصر آراسته» و «امیر سرتیپ سید حسام هاشمی» نه تنها فعالیت های آموزشی هیئت معارف متوقف نگردید بلکه با تلاش های خستگی ناپذیر امیران یاد شده و سایر همزمان شهید اقدامات آموزشی و گردآوری و تدوین خاطرات رزمندگان ارتش با شدت و سرعت بیشتری دنبال شد و کار توسعه یافت به نحوی که اجرای آموزش های فوق به دانشگاه های هوایی و دریایی نیز تسری داده شد و آموزش میدانی و بازدید از مناطق عملیاتی به طور همزمان و تلفیقی از دانشگاه های افسری چهار گانه آجا به مرحله اجرا درآمد و به جای بازدید از تنها منطقه یکی از عملیات بازدید از کل منطقه عملیاتی در خوزستان از دوکوهه تا اوند کنار و تشکیل کلاسهای آموزشی متعدد در نقاط مختلف منطقه مزبور در برنامه کار قرار داده شد.

یکی دیگر از اقدامات هیئت معارف جنگ چاپ کتاب های مختلف و متعددی بوده است که از تاریخ نگاری و تجزیه و تحلیل عملیات تا جمع آوری خاطرات و گفته های رزمندگان که به همت شهید صید شیرازی شکل گرفته است. در واقع از سال ۱۳۸۰ تاکنون هیئت معارف جنگ بانی و حلی تهیه، تدوین، چاپ و انتشار کتب متعددی بوده است که این کار هنوز با علاقه دنبال شده و ادامه دارد. از کتاب های منتشره توسط هیئت معارف جنگ تاکنون ۳ کتاب در انتخاب سالانه بهترین کتاب سال دفاع مقدس توسط بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش های دفاع مقدس، به عنوان کتاب برگزیده سال شناخته شده و یک کتاب نیز در سطح کشور جزو کتاب های برتر انتخاب گردیده است. مختصر اینکه هیئت معارف جنگ را می توان یکی از ستون های استوار تاریخ نگاری هشت سال دفاع مقدس و بیان نقش ارتش جمهوری اسلامی ایران در دفاع مقدس هشت ساله و انتقال تجارب و معارف مکتبی اخلاقی، رفتاری، انسانی، اسلامی، میهنی و شهادت طلبی رزمندگان اسلام از هر قشر و طبقه و سازمانی را به نسل جوان ارتش که شامل دانشجویان آخرین ترم تحصیلی دانشگاه های افسری چهارگانه آجا و علاوه بر آن مشمولان وظیفه فارغ التحصیل کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکترای مراکز آموزشی وظیفه نیروهای زمینی، هوایی و دریایی از کرمان و سیرجان در استان کرمان تا حسن رود گیلان و بیرجند در خراسان جنوبی و چهار مرکز آموزشی در تهران را در بر می گیرد به حساب آورد.

سرتیپ ۲ ستاد مسعود بختیاری